

Věstník MZd ČR, částka 5/2007

ZPRÁVY A SDĚLENÍ

1.

VZDĚLÁVACÍ PROGRAM V OBORU PRAKTICKÉ LÉKAŘSTVÍ PRO DOSPĚLÉ

ZN.: 10294/2007

REF.: Radka Stříbná, tel. 22497 linka 2505

Podle zákona [č. 95/2004 Sb.](#), o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta, zveřejňuje Ministerstvo zdravotnictví k zajištění specializačního vzdělávání lékařů vzdělávací program Praktické lékařství pro dospělé, jehož účinnost nabyla právní moci dnem 30.3.2007 a jehož plné znění nahrazuje původní znění vydané ve Věstníku MZ ČR 2005, částka 5, Květen 2005.

Obsah

[1 Cíl specializačního vzdělávání](#)[2 Minimální požadavky na specializační vzdělávání](#)[3 Rozsah požadovaných teoretických znalostí a praktických dovedností - vzdělávací cíle](#)[4 Všeobecné požadavky](#)[5 Hodnocení specializačního vzdělávání](#)[6 Charakteristika činností, pro které absolvent specializačního vzdělávání získal způsobilost](#)[7 Charakteristika akreditovaného pracoviště \(AP\) pro praktického lékaře](#)

1 Cíl specializačního vzdělávání

Cílem specializační přípravy je vychovat vzdělaného, samostatně pracujícího praktického lékaře pro dospělé, schopného postavit se ke každému pacientem předloženému problému a to nejen v oblasti prevence, diagnostiky a terapie, ale také v problematice psychosociální a kontinuální péče, která je specifickým rysem oboru a určuje jeho svébytnost.

2 Minimální požadavky na specializační vzdělávání

Podmínkou pro přijetí do specializačního vzdělávání v oboru praktický lékař pro dospělé je získání odborné způsobilosti k výkonu povolání lékaře ukončením nejméně šestiletého prezenčního studia, které obsahuje teoretickou a praktickou výuku v akreditovaném magisterském studijním programu všeobecné lékařství na lékařské fakultě.

Specializační vzdělávání se uskutečňuje při výkonu lékařského povolání formou celodenní průpravy v rozsahu odpovídajícím stanovené týdenní pracovní době podle [§83a](#) zákoníku práce.

Podmínkou pro získání specializace v oboru praktické lékařství pro dospělé je zařazení do tohoto oboru a absolvování praxe (pořadí stáží může být v libovolném pořadí) v minimální délce 4 let, z toho

a) povinná praxe v oboru

Akreditované pracoviště	Počet měsíců
ordinace praktického lékaře pro dospělé	18
ordinace praktického lékaře pro děti a dorost	2
dermatovenerologie, oftalmologie, otorinolaryngologie, hygiena	2
doplňková praxe	2

Praxe v ordinaci akreditovaného praktického lékaře-školitele je základní částí přípravy, umožňující školenci pochopit filozofii oboru a poznat jeho praktické požadavky v ostatních medicínských oborech, které do praktického lékařství zasahují.

Uvedenou praxi, včetně doplňkové praxe dle vlastní potřeby a zájmu (např. pracovní lékařství, gerontologie, onkologická prevence aj.) absolvuje školeneц během práce v ordinaci akreditovaného praktického lékaře pro dospělé.

b) povinná praxe v ostatních oborech

Akreditované pracoviště	Počet měsíců
lůžkové interní oddělení nemocnice s neselektovaným příjmem pacientů	12
chirurgie, urologie a ortopedie, včetně poúrazové rehabilitace	5
anesteziologie a resuscitace - lůžková oddělení a výjezdová služba do terénu	1
psychiatrie	1
neurologie	1
dětské lékařství	2
gynekologie a porodnictví	2

Po ukončení praxe na lůžkovém interním oddělení musí být lékař, po celou dobu přípravy, v pravidelném kontaktu (nejméně 1x měsíčně) se svým praktickým lékařem (školitelem), který vede jeho přípravu po stránce odborné.

d) účast na vzdělávacích aktivitách – povinná

Kurzy, semináře	Počet dní
Kurz Lékařská první pomoc	3
Seminář Základy zdravotnické legislativy	1
Paliativní péče	2
Kurz hygieny a epidemiologie	5
Psychoterapie	3

e) účast na vzdělávacích aktivitách – doporučená

Kurzy, semináře	Počet dní
Vybrané kapitoly z praktického lékařství	3 x 5
Základní přístupy k akutnímu pacientovi v terénu	2
Kurz diabetologie pro praktické lékaře	5
Kurz diferenciální diagnostiky z pohledu praktického lékaře	2
Kurz EKG	3

3 Rozsah požadovaných teoretických znalostí a praktických dovedností – vzdělávací cíle

I. Školící pracoviště praktického lékaře

Po ukončení výcviku na školícím pracovišti praktického lékaře má uchazeč zvládnout:

- poskytovat neodkladnou péči v ordinaci a terénu,
- umět se správně rozhodovat v časové tísni a za nedostatku informací a umět stanovit pořadí naléhavosti včetně případů s nevyjádřenými stadii nemocí,
- zvládat psychoterapeutický přístup k nemocnému a základní komunikační dovednosti praktického lékaře,
- poskytovat kontinuální péči obyvatelům od 15 let, v ordinaci i při návštěvní službě.
- Provádět preventivní a dispenzární prohlídky,
- umět poradit pacientům v záležitostech zdravotních i sociálních,
- poskytovat dlouhodobou péči smyslově postiženým, invalidním i nemocným s infaustní prognózou a umírajícím. Umět poskytnout potřebnou psychologickou podporu. Znat všechny možnosti analgetické terapie,
- poskytovat dlouhodobou péči rizikovým skupinám obyvatel (osamělí, toxikomani, národnostní menšiny, náboženské komunity aj.),
- provedení rychlých laboratorních vyšetření (např. CRP, INR),
- umět racionálně indikovat farmakoterapii vhodnou v primární péči, zvážit případné vedlejší

a nežádoucí účinky, vybrat vhodné formy léčiv, stanovit termíny kontrol a nutných vyšetření,
umět vést přehlednou zdravotní dokumentaci včetně účtování zdravotnických služeb pro zdravotní pojišťovny,
znát výkaznictví a povinná hlášení praktického lékaře,
umět odebrat materiál na laboratorní vyšetření (krev, moč, stolice, sputum, sekrety),
znát předpisy o prohlídce mrtvého, umět správně vyplnit list o prohlídce mrtvého,
rozpoznat příznaky násilí nebo otravy na živém a mrtvém těle, určit přibližně dobu násilí otravy nebo smrti,
umět posuzovat bolestné a odškodnění trvalých následků úrazů, otrav a nemocí z povolání,
znát zásady vedení a organizace práce ordinace praktického lékaře včetně ekonomie,
znát základní zdravotnické předpisy relevantní pro práci praktického lékaře (Práva a povinnosti praktického lékaře),
znát a umět aplikovat v praxi povinnosti a předpisy vztahující se k posuzování pracovní neschopnosti a k přechodu do invalidity,
umět posuzovat zdravotní způsobilost k práci a vybraným činnostem (pracovní rizika, řízení motorových vozidel, zbrojní průkaz, dárce tkání, osvojení dítěte apod.), prakticky provést tyto prohlídky,
umět posoudit pracovní neschopnost po běžných úrazech a operacích včetně posouzení bolestného a snížení společenského uplatnění; znát indikace a kontraindikace rehabilitační a lázeňské péče po úrazech a operacích a při chronických nemocích,
znát zásady prevence, depistáže a dispenzarizace chronických onemocnění,
umět správně využívat výhod týmové spolupráce se zdravotnickými zařízeními sekundární péče, v oblasti primární péče spolupráce se zdravotní sestrou, agenturami domácí ošetrovatelské péče a dalšími a s ostatními ambulantními i lůžkovými specializovanými odděleními,
využívat spolupráce s institucemi místní správy, event. s vedením závodů,
znát předpisy pro spolupráci s hygienickou službou a umět je v praxi správně aplikovat (zejména v oblasti hygieny komunální a hygieny práce),
znát zásady spolupráce se sociální službou a umět je pro pacienty vhodně použít,
využívat spolupráce s dobrovolnými zdravotnickými a charitativními organizacemi,
znát formy a metody zdravotní výchovy a její význam.

II. Vnitřní lékařství

Po ukončení výcviku ve vnitřním lékařství (včetně oddělení TRN a infekce) uchazeč o specializaci v oboru praktické lékařství pro dospělé má zvládnout:

rozpoznání časných příznaků chorob vnitřních orgánů a poruch látkové výměny, farmakoterapii, režimovou dietoterapii a ostatní druhy terapie k účelnému léčení uvedených chorob,
prevenci, depistáž, dispenzarizaci a rizikové faktory chronických civilizačních vnitřních chorob, zejména aterosklerózy, diabetes mellitus, hypertenze, ischemické choroby srdeční a dolních končetin,
včasné rozpoznání a léčení neodkladných stavů ve vnitřním lékařství včetně jejich příčin, zvládnout zejména akutní koronární syndrom, edém plic, záchvat anginy pectoris, problematiku fibrilace síní a první pomoc při hrozící fibrilaci srdečních komor, akutní koronární nedostatečnost, náhlou zástavu srdeční, akutní dechovou nedostatečnost – záchvat bronchiálního astmatu a status asthmaticus, spontánní pneumotorax a aspiraci cizího tělesa, dále embolie plicnice a jejích větví, akutní otravy, diabetická a ostatní komata; znalosti o zvláštnostech průběhu chorob u mladistvých a ve stáří.

1. Dovednosti (praktické znalosti)

1.1 dokonalé zvládnutí fyzikálního diagnostického vyšetření a nemedikamentózních

terapeutických výkonů v oboru vnitřní lékařství:

umělé dýchání ručními křísícími přístroji,
inhalační podávání O₂ z tlakové lahve,
defibrilace elektrickým výbojem,
vyšetření per rectum,
výplach žaludku,
cévkování močového měchýře,
endotracheální intubace,
kanylace periferní žíly flexibilní kanylou,
vyšetření cévy dopplerovým přístrojem,
spirometrie,

1.2 zvládnout výkony neodkladné péče, při stavech ohrožujících život z oboru vnitřní lékařství,

1.3 základní posouzení EKG křivky (základní poruchy rytmu, ischemie, nekróza, hypertrofie komor) včetně natočení EKG křivky (končetinové a hrudní svody),

1.4 indikace a hodnocení laboratorních, rentgenových, endoskopických a ultrazvukových vyšetření, 1.5 odběr a uchovávání materiálu na bakteriologické, sérologické a parazitologické vyšetření.

2. Teoretické znalosti

2.1 posuzování interních onemocnění, zejména chronických civilizačních chorob včetně posouzení dočasné a dlouhodobé pracovní neschopnosti,

2.2 základní skupiny léčiv, včetně kortikoidů, antiarytmik, PAD, nežádoucí účinky aktinoterapie a cytostatické léčby,

2.3 rizikové faktory aterosklerózy, hypertenzní choroby, ischemické choroby srdeční a dolních končetin; umět znalosti využít v prevenci těchto onemocnění u rizikových skupin obyvatelstva; rizikové faktory onemocnění horních dýchacích cest a plic, nejčastěji se vyskytující onkologická onemocnění (plic, žaludku, střev, pankreatu, močového měchýře, gynekologické nádory),

2.4 etiologie, patogeneze, diagnostika, diferenciální diagnostika, terapie a indikace k hospitalizaci hypertenzní choroby, ischemické choroby srdeční a dolních končetin, aterosklerózy, poruch srdečního rytmu, základních získaných srdečních vad, myokarditid, srdeční a oběhové nedostatečnosti, akutních a chronických onemocnění periferních tepen a žil,

zánětů horních cest dýchacích, zánětů plic včetně alergických, astma bronchiale, chronické obstrukční choroby bronchopulmonální, bronchiektázií, abscesů plic, zánětů pohrudnice, embolie plicnice a jejích větví, nádorů průdušek a plic, nejčastějších chorob žaludku (záněty, vředová choroba), střeva a konečníku, jater (akutní a chronické záněty, cirhózy, nádory), pankreatu (akutní, subakutní a chronické záněty),

2.5 epidemiologii, etiologii, diagnostiku, diferenciální diagnostiku terapii a klasifikaci tuberkulózy včetně zvláštností u dětí a u starých osob; znát zásady spolupráce s odborníkem v oboru TRN,

2.6 znát diferenciální diagnostiku interních symptomů např. zácpy, průjmu, nauzey, zvracení, ikteru - dušnosti kašle apod.,

2.7 zásady správné výživy a různé její poruchy, kalorickou potřebu podle věku, pohlaví a zaměstnání, biologickou a kalorickou hodnotu potravin, etiologii, diagnostiku, diferenciální diagnostiku a terapii otylosti,

2.8 etiologii, diagnostiku, diferenciální diagnostiku, typy, klasifikaci, komplikace cukrovky, terapii dietou, inzulinem, perorálními antidiabetiky,

2.9 etiologii, diagnostiku, diferenciální diagnostiku dysfunkcí a terapii základních onemocnění štítné žlázy, znát diagnostiku a terapii základních onemocnění hypofýzy a

- nadledvin,
- 2.10 diagnostiku, diferenciální diagnostiku a terapii glomerulonefritid, intersticiálních nefritid (zejména pyelonefritid), nádorů ledvin, znát příznaky selhání ledvin a jeho léčení včetně dietních opatření, znát zdravotní problémy dialyzovaných nemocných, znát diagnostiku, diferenciální diagnostiku a terapii infekcí cest močových včetně negonoroidických uretritid, hypertrofie, nádorů a zánětů prostaty, urolitiázy včetně indikací k chirurgické léčbě,
  - 2.11 diagnostiku a diferenciální diagnostiku hematurie, výtoku z uretry a bakteriurie včetně asymptomatické,
  - 2.12 diagnostiku, diferenciální diagnostiku a terapii anémií (sideropenická, perniciózní a ostatní megaloblastické a sekundární anémie), znát příznaky a diagnostiku základních nádorů krevních a lymfatické tkáně,
  - 2.13 diagnostiku, diferenciální diagnostiku a terapii zánětlivých a degenerativních onemocnění kloubů a páteře (revmatoidní artritidy, spondylartritidy, psoriatické artritidy, reaktivní artritidy, enteropatické artritidy, artritida urica a osteoartrózy),
  - 2.14 psychofyziologické zvláštnosti stáří, zásady životosprávy ve stáří, zvláštnosti farmakoterapie ve stáří,
  - 2.15 projevy základních poruch imunity a možnosti terapie,
  - 2.16 diagnostiku, terapii a klasifikaci alergických stavů,
  - 2.17 posudkovou činnost u interních onemocnění.

III Chirurgické oddělení

Po ukončení výcviku na chirurgickém oddělení (včetně urologického a ortopedického oddělení) uchazeč o specializaci v oboru všeobecné lékařství má zvládnout:

1. Dovednosti (praktické znalosti)
  - 1.1 výkony malé chirurgie: místní anestézie, ošetření malé rány (revize, egalizace, sutura), stavění povrchních krvácení opichem nebo peánem, odstranění stehů (sponek) po chirurgických výkonech, incize panaricia, paronychia, furunklu; fenestrace a ablace nehtu, exstirpace cizího tělesa z kůže i podkoží, definitivní ošetření popálenin do rozsahu 5% povrchu těla, ošetření omrzlin, prevence ranné infekce, obstřiky bolestivých zón a kloubů, výplach žaludku; ošetření parafimózy a dekubitů,
  - 1.2 ostatní výkony: cévkování při akutní retenci moče, repozice kýl, diagnóza a první pomoc při ošetření fraktur, distorzí, vymknutí v pohybovém systému, ošetření úrazů hlavy, páteře, hrudníku, pánve a pánevního pletence dle rozsahu poranění, poskytnutí přednemocniční péče,
  - 1.3 všechny druhy jednoduchých obvazů - tlakové, krycí, fixační,
  - 1.4 zásady antiseptiky, aseptiky a sterilizace v ambulantní praxi; základní druhy desinfekčních prostředků v ambulantní praxi.
2. Teoretické znalosti
  - 2.1 diagnostiku a diferenciální diagnostiku náhlých příhod břišních (NPB),
  - 2.2 diagnostiku a indikace k operaci u nemocí žaludku a dvanáctníku, tenkého a tlustého střeva, žlučníku a žlučových cest a slinivky břišní; diagnostiku a terapii nemocí konečníku a perianální krajiny (hemorrhoidy, fissury, periproktální abscesy a píštěle),
  - 2.3 diagnostiku kýl (tříselné, pupeční, břišní, stehenní, brániční a jejich možných komplikací),
  - 2.4 diagnostiku a terapii poranění lebky, mozku, obličeje (fraktury, komoce, kontuze, epidurální a subdurální hematomy), v závislosti na rozsahu zranění,
  - 2.5 diagnostiku úrazů i onemocnění periferních tepen a žil a jejich chirurgická léčba,
  - 2.6 úrazové a zánětlivé změny svalů, aponeuróz, šlach a šlachových pochev a burz a jejich diagnostika a léčba,
  - 2.7 diagnostiku a terapii onemocnění močové trubice, močového měchýře, močovodů,

- ledvin, prostaty a zevních pohlavních orgánů (záněty, konkrementy, striktury, funkční poruchy, nádory, úrazy),
- 2.8 diagnostika vrozených deformit končetin a doporučení možnosti terapie (zejména kyčelního kloubu a dolních končetin),
  - 2.9 získané vady pletence pánevního a dolních končetin (coxa vara, valga, genu valgum, recurvatum, pedes plani, halux valgus, calcar calcanei),
  - 2.10 zkřivení páteře v rovině sagitální (kyfózy včetně kyfóz adolescentů, m. Scheuermann, hyperlordózy); zkřivení páteře v rovině frontální (skoliózy),
  - 2.11 osteoporóza, Sudekův algodystrofický syndrom,
  - 2.12 vertebrogenní syndromy - diferenciální diagnostika a léčba,
  - 2.13 základní skupiny ortopedických a protetických pomůcek, indikace a předepisování,
  - 2.14 úžinové syndromy,
  - 2.15 posudková činnost v oboru chirurgie, ortopedie a urologie.
- IV. Anesteziologicko-resuscitační oddělení (ARO)

Po ukončení výcviku na anesteziologicko-resuscitačním oddělení (ARO) uchazeč má zvládnout:

1. Dovednosti (praktické znalosti)
  - 1.1 techniky resuscitace dýchání a oběhu,
  - 1.2 neodkladnou péči při bezvědomí,
  - 1.3 neodkladnou péči při popáleninách a definitivní ošetření popálenin,
  - 1.4 neodkladnou péči při úrazech hlavy, hrudníku, břicha, pánve, páteře a končetin včetně polytraumat, crush syndromu, úrazu elektrickým proudem a bleskem,
  - 1.5 prevenci a terapii šoku,
  - 1.6 neodkladnou péči při perorálních a inhalačních akutních otravách, častěji se vyskytujících, výplach žaludku,
  - 1.7 neodkladnou péči při edému plic, embolii plicnice a jejích větví, akutním uzávěru končetinové tepny, pneumotoraxu, blast syndromu, tonutí, akutní dechové nedostatečnosti (cizí těleso), metabolickém rozvratu,
  - 1.8 postupy při vyprošťování a zajišťování přepravy poraněného (nemocného) - transportní polohy,
  - 1.9 použití základních akupresurních bodů vhodných v neodkladné péči.
2. Teoretické znalosti
  - 2.1 diagnostiku, diferenciální diagnostiku, terapii a prognózu akutních stavů výše uvedených v rozsahu potřebném pro poskytnutí lékařské neodkladné péče,
  - 2.2 organizaci rychlé zdravotnické pomoci v regionu, obsah a význam traumatického plánu,
  - 2.3 zásady přepravy poraněných a nemocných v akutním stavu, v šoku, bezvědomí, při podezření na poranění páteře, břicha, pánve, hlavy.

V. Hygienická stanice

Po ukončení výcviku na hygienické stanici (včetně oddělení protiepidemického) má uchazeč zvládnout:

- dokonale znát epidemiologii nákaz u nás běžných, znát i epidemiologii závažných infekčních a parazitárních onemocnění importovaných z tropických a epidemiologicky závažných oblastí (malárie, amébozy, leishmaniózy, závažné helmintózy); provést v rámci svých úkolů a kompetencí nezbytná opatření v ohnisku nákazy (hlášení protiepidemickému oddělení, izolaci, karanténu, lékařský dozor); znát způsoby dezinfekce, opatření při epidemii a bacilonosičství,
- znát a mít přehled o druzích, metodice, termínech a kontraindikacích povinného očkování obyvatelstva; udržovat si přehled o nových očkovacích látkách; ve svém obvodu znát stupeň proočkovanosti,
- znát a ovládat metodiku základních prohlídek závodu nebo pracoviště včetně zhodnocení hygienických podmínek práce; mít přehled o detenčních metodách, sestavování

záznamů o prohlídce včetně závěrů; stanovit způsob projednání zjištěných závad, termíny dané k odstranění zjištěných závad a následné kontroly, znát význam cílené prohlídky zejména na rizikovém pracovišti včetně postupu při vyhlášení rizikového pracoviště, znát povinnosti vznikající z této skutečnosti pro závod a pro praktického lékaře, znát jednoduché fyziologické a psychologické metody k zhodnocení vlivu pracovních podmínek na pracovníka s ohledem na zátěž fyzickou, psychickou a sociální, znát vliv hlavních skupin rizikových prací na zdravotní stav pracovníků, znát fyziologii duševního a tělesného vývoje dorostu. Znat fyziologii a hygienu práce žen, včetně znalostí o pracovním zařazení těhotných, mít orientační přehled o dosud platných nebo novelizovaných předpisech vztahujících se k problematice hygieny práce, mít orientační přehled o nejčastějších chorobách z povolání, způsobech a metodice přiznávání chorob z povolání.

VI. Gynekologie a porodnictví

Po ukončení výcviku na gynekologii a porodnictví uchazeč má zvládnout:

1. Dovednosti (praktické znalosti)

- 1.1 poskytnout pomoc při mimoužstavním porodu,
- 1.2 provést orientační manuální porodnické vyšetření,
- 1.3 provést manuální vyšetření prsu,
- 1.4 umět poučit ženu o technice sebevyšetření prsů,
- 1.5 ošetřit běžná onemocnění zevních rodidel.

2. Teoretické znalosti

- 2.1 diagnostiku, diferenciální diagnostiku a terapii častějších gynekologických onemocnění a onemocnění prsů: poruchy menstruace, záněty, nádory, náhlé gynekologicko-porodnické příhody,
- 2.2 diagnostiku a diferenciální diagnostiku fyziologického těhotenství a laktace a jeho patologických odchylek, včetně mimoděložního těhotenství,
- 2.3 zásady životosprávy těhotné ženy, faktory vedoucí k rizikovému těhotenství, komplikace těhotenství,
- 2.4 zásady a postupy kontracepce, indikace, kontraindikace a nežádoucí účinky kontraceptiv,
- 2.5 diagnostiku, diferenciální diagnostiku a terapii poruch klimakteria,
- 2.6 obecné zásady farmakoterapie v těhotenství a laktaci - při interkurentních a chronických onemocněních jako hypertenze, diabetes,
- 2.7 časné příznaky rakoviny čípku a těla dělohy, adnex a prsů, znalost depistáže těchto nádorů,
- 2.8 posudková činnost v oboru.

VII. Neurologické oddělení

Po ukončení výcviku na neurologickém oddělení má uchazeč zvládnout:

1. Dovednosti (praktické znalosti)

- 1.1 základní neurologické vyšetření a interpretace výsledků, vyšetření páteře,
- 1.2 funkční vyšetření páteře s důrazem na určení senzitivního a motorického postižení pleteně CB, lumbální, sakrální; rozlišení radikulárního a pseudoradikulárního postižení,
- 1.3 poskytnout neodkladnou péči u záchvatových stavů a náhlých cévních mozkových příhod,
- 1.4 znalost indikace a interpretace výsledků vyšetřovacích metod v neurologii: rtg páteře a lebky, arteriografické vyšetření, CT vyšetření, MR a EMG,
- 1.5 indikovat účelnou rehabilitační nebo lázeňskou péči u neurologických onemocnění,
- 1.6 znalosti syndromů a lézí: periferní chabá obrna, centrální spastická obrna, postižení

periferního nervu, transverzální léze míšní, mozkové nervy a jejich symptomy, syndrom podráždění mozkových a míšních, afázie motorická a sensorická,

- 1.7 obstrukce periferního nervu, kořenový obstrukce,
- 1.8 posudková problematika u neurologických onemocnění.
2. Teoretické znalosti
  - 2.1 diagnózu a diferenciální diagnózu vertebrogenních onemocnění a jejich terapii medikamentózní a nemedikamentózní,
  - 2.2 cévní onemocnění mozku akutní i chronické, hypertenze a následné projevy na mozku, metabolické postižení CNS při diabetu, jaterních a ledvinných onemocněních,
  - 2.3 diagnózu, diferenciální diagnózu a terapii demencí,
  - 2.4 nádorová onemocnění CNS (intrakraniální a v oblasti páteřního kanálu),
  - 2.5 zánětlivá onemocnění CNS (meningitidy, encefalitidy, myelitidy, vzteklna, herpes zoster, tetanus, neurolyse atp.),
  - 2.6 trauma CNS (komoce, kontuze, mozkové komprese, sub- a epidurální hematom, conus occipitalis), následné stavy po kraniocerebrálních traumatech,
  - 2.7 epilepsii a další záchvatovitá onemocnění v neurologii (migrény, Meniérová choroba, meniérský syndrom),
  - 2.8 Parkinsonovu chorobu,
  - 2.9 sclerosis multiplex a demyelizační onemocnění,
  - 2.10 nejzákladnější míšní a svalová onemocnění (syringomyelie, amyotrof. laterální skleróza, myopatie a myastenienie),
  - 2.11 vasoneurózy,
  - 2.12 úžínové syndromy,
  - 2.13 toxická poškození CNS při otravách (oxid uhelnatý, etyl a metylalkohol, organofosfáty a další),
  - 2.14 neuralgie, neuropatie, nejčastější postižení mozkových a periferních nervů.

VIII. Psychiatrické oddělení

Po ukončení výcviku na psychiatrickém oddělení má uchazeč zvládnout:

1. Dovednosti (praktické znalosti)
  - 1.1 poskytnout neodkladnou pomoc při akutních stavech v psychiatrii; indikovaně a včas odeslat na psychiatrické oddělení,
  - 1.2 zvládnout správný psychologický přístup k pacientovi a znát zásady psychoterapie v léčbě psychických poruch,
  - 1.3 zajišťovat udržovací farmakoterapii a kontinuální sledování pacientů v remisi,
  - 1.4 zhodnotit vliv konkrétního sociálního a pracovního prostředí na průběh duševní poruchy pacienta a snažit se toto prostředí ovlivnit,
  - 1.5 rozlišit jednotlivé poruchy základních psychických funkcí (myšlení, vědomí, emotivita apod.) a na tomto základě stanovit syndromologickou diagnózu (např. syndrom amentní, anxiózní, depresivní, paranoidní a další),
  - 1.6 rozlišit nejdůležitější skupiny psychiatrických onemocnění (psychopatie, neurózy, psychózy, organický psychosyndrom),
  - 1.7 umět diagnostikovat závislosti, znát organizaci a způsoby léčení závislostí a úlohu lékaře v této problematice.
2. Teoretické znalosti
  - 2.1 rozpoznat základní psychiatrické příznaky a psychiatrické syndromy:
    - organických a symptomatických duševních poruch,
    - poruch chování a duševních poruch způsobených psychoaktivními látkami,
    - schizoafektivních poruch,
    - poruch neurotických a v souvislosti se stresem,
    - poruch osobnosti a chování v dospělosti (psychopatie, poruchy sexuální identity, při

- laktaci, klimakteriu, v seni),
  - poruch fyziologických funkcí souvisejících s duševními poruchami (psychosomatické poruchy): poruchy spánku, příjmu potravy, sexuální dysfunkce, mentální retardace,
  - poruch psychického vývoje (dyslexie, agrafie aj.),
  - poruch chování a nálad v dětství a adolescenci.
- 2.2 znát indikace, kontraindikace, nežádoucí účinky a dávkování psychofarmak užívaných v praxi praktického lékaře, zejména anxiolytik, hypnotik, neuroleptik a antidepresiv;
- 2.3 znát předpisy vztahující se na nemocné s duševními poruchami, zejména hospitalizace bez souhlasu nemocného (detence), omezení svobody pohybu a způsobilosti k právním úkonům;
- 2.4 posudková činnost u psychiatrických onemocnění.

IX. ORL

Po ukončení výcviku na ORL oddělení má uchazeč zvládnout:

1. Dovednosti (praktické znalosti)
  - 1.1 základní ORL vyšetření s použitím nástrojů, orientační vyšetření sluchu, nepřímá laryngoskopie,
  - 1.2 provedení přední tamponády pro nosní epistaxi,
  - 1.3 výplach zevního zvukovodu,
  - 1.4 provedení Politzerovy sprchy,
  - 1.5 provedení koniopunkce (event. koniotomie),
  - 1.6 posouzení výsledku tónového audiometrického vyšetření.
2. Teoretické znalosti
  - 2.1 diagnostiku, diferenciální diagnostiku a terapii častěji se vyskytujících zánětů v oblasti ORL,
  - 2.2 diagnostiku, diferenciální diagnostiku akutních život ohrožujících stavů v ORL a jejich terapie,
  - 2.3 diferenciální diagnostiku zvětšení mízních uzlin v ORL oblasti,
  - 2.4 prekancerózy a nádory ORL oblasti,
  - 2.5 traumatická poškození v ORL oblasti,
  - 2.6 poškození sluchu, převodní a percepční vady, etiologie, léčba, prevence; profesionální poruchy sluchu; úloha PL v prevenci profesionálního poškození,
  - 2.7 posudková problematika v oboru ORL.

X. Oční oddělení

Po ukončení výcviku na očním oddělení má uchazeč zvládnout:

1. Dovednosti (praktické znalosti)
  - 1.1 základní oční vyšetření: zrakové ostrosti (pomocí optotypů), vyšetření předního očního segmentu, vyšetření barvocitu a orientační vyšetření zorného pole,
  - 1.2 neodkladnou péči při poranění a poleptání oka a při cizím tělese v oku,
  - 1.3 neodkladnou péči při akutním záchvatu glaukomu.
2. Teoretické znalosti
  - 2.1 diferenciální diagnostiku zarudlého (červeného) a bolestivého oka,
  - 2.2 diagnostiku, diferenciální diagnostiku a terapii:
    - zánětů víček, spojivek a rohovky,
    - iritidy a iridocyklitidy,
    - glaukomu,
    - katarakty,
  - 2.3 nejčastější příčiny amblyopatií a amauroz, znát problematiku nevidomých,
  - 2.4 oční příznaky a nálezy u některých celkových onemocnění (hypertenze, diabetes mellitus, revmatická onemocnění),

- 2.5 poruchy okohybných svalů - etiologie a terapie,
  - 2.6 hlavní skupiny léčiv užívaných v očním lékařství,
  - 2.7 posudkovou problematiku v očním lékařství.
- XI. Kožní oddělení

Po ukončení výcviku na kožním oddělení má uchazeč zvládnout:

- 1. Dovednosti (praktické znalosti)
  - 1.1 neodkladnou péči při generalizovaných alergických kožních projevech,
  - 1.2 odběr biologického materiálu u osob nemocných nebo podezřelých z onemocnění venerickými chorobami,
  - 1.3 terapeutické a ošetrovací techniky u bércevého vředu (ulcus cruris), varikózního syndromu a u dermatomykóz,
  - 1.4 technika okluzivního obvazu a způsoby aplikace kožních extern,
  - 1.5 terapie condylomata accuminata, veruky, tylozů a drobných fibromů snesením, leptáním, elektrokoagulací,
  - 1.6 provedení kožních testů epikutánních a intradermálních.
- 2. Teoretické znalosti
  - 2.1 diagnostiku, diferenciální diagnostiku a terapii častěji se vyskytujících kožních onemocnění: scabies, pediculosis, trombidiosis, mykotická onemocnění, pyodermatózy, erysipel, acne vulgaris, verrucae, condylomata accuminata, herpes simplex a zoster, molluscum contagiosum, ekzémy, psoriasis vulgaris, lékové exantémy, kontaktní dermatitidy,
  - 2.2 diagnostiku a diferenciální diagnostiku névů, prekanceróz a kožních nádorů (basaliom, spinaliom, hemangiom, pigmentové nádory),
  - 2.3 diagnostiku, diferenciální diagnostiku a terapii pohlavně přenosných chorob, včetně poradenství, depistáže a hlášení,
  - 2.4 posudkovou činnost u dermatovenerologických onemocnění.

XII. Infekční oddělení

Po ukončení výcviku na infekčním oddělení má uchazeč zvládnout:

- 1. Dovednosti (praktické znalosti)
  - 1.1 metody a postupy protiepidemického režimu a hlášení infekčních chorob,
  - 1.2 metody a postupy při odběru biologického materiálu na bakteriologická, virologická, sérologická a ostatní laboratorní vyšetření.
- 2. Teoretické znalosti
  - 2.1 znalost diagnostiky, diferenciální diagnostiky, etiologie průběhu, inkubačních dob, terapie a posuzování častěji se vyskytujících infekčních chorob včetně AIDS, borreliózy,
  - 2.2 očkování obyvatel při výjezdu do epidemiologicky závažných oblastí a poradenství,
  - 2.3 příznaky exotických chorob, které se mohou vyskytnout u osob přicházejících z tropických a epidemiologicky závažných oblastí.

XIII. Rehabilitační oddělení

Po ukončení výcviku na rehabilitačním oddělení má uchazeč zvládnout:

- 1. Dovednosti (praktické znalosti)
  - 1.1 metody fyzikální terapie: elektroterapie, ultrazvuk, magnetoterapie, diatermie, komorové lázně, vanové koupele,
  - 1.2 základní metody klasické a reflexní masáže,
  - 1.3 metody nespécifické mobilizace,
  - 1.4 dokonale zvládnout funkční vyšetření páteře a kloubů,
  - 1.5 základy léčebné rehabilitace.
- 2. Teoretické znalosti
  - 2.1 základy fyzikální terapie, její druhy, mechanismy účinků, indikace a kontraindikace u hlavních skupin onemocnění (revmatická, zejména degenerativní, poúrazové stavy, interní, nervová a

kožní onemocnění), nežádoucí účinky, taktiku postupů fyzikální terapie,

2.2 základy léčebné rehabilitace (léčebný tělocvik), její indikace, taktiku postupů léčebné rehabilitace, využití ortopedických protetických pomůcek,

2.3 základy balneoterapie, její indikace, rizika a kontraindikace.

XIV. Dětské oddělení

Po ukončení výcviku na dětském oddělení má uchazeč zvládnout

1. Dovednosti (praktické znalosti)

1.1 neodkladnou péči v urgentních situacích v dětském věku: jde zejména o akutní dušnost, epiglottitis, bronchiolitis, laryngotracheitis, intoxikace, výplach žaludku, bezvědomí, hyperpyrexie a febrilní křeče, status asthmaticus a epilepticus, dehydratace kojence event. batolete, zvracení, diabetické kóma, NPB u dětí,

1.2 techniku fyzikálního vyšetření novorozence, kojence a batolete,

1.3 venepunkce novorozence, kojence, batolete a většího dítěte,

1.4 kardiopulmonální resuscitace u dětí všech věkových skupin.

2. Teoretické znalosti

2.1 kojení a kojeneckou výživu,

2.2 závažné poruchy v psychomotorickém vývoji dítěte,

2.3 diagnostiku a terapii nejčastějších onemocnění (průjemových, kožních, infekcí dýchacích cest a močových cest),

2.4 meningitis u kojence a většího dítěte,

2.5 bolesti břicha u dětí,

2.6 uzlinový syndrom u dětí,

2.7 diagnostiku, diferenciální diagnostiku a terapii dětských infekčních exantémových onemocnění (vč. inkubačních dob, epidemiologie, nutnosti izolace),

2.8 systém povinného očkování dětí, způsoby aplikace, kontraindikace a komplikace,

2.9 dávky nejčastěji užívaných léčiv u dětí v závislosti na věku a váze; léčiva kontraindikovaná v dětském věku,

2.10 specifika fyziologie a patologie dorostového věku, začleňování dorostu do práce.

4 Všeobecné požadavky

Praktický lékař musí znát a řídit se základními etickými normami lékařského povolání.

Praktický lékař pro dospělé, samostatně pracující, musí být vybaven výše uvedenými znalostmi a dovednostmi jak pro práci v ordinaci, tak v terénu s patřičným vybavením. Mezi významné povinnosti primární péče patří dále prevence a znalost jejího rozsahu, především u rizikových skupin obyvatelstva.

Praktický lékař pro dospělé musí ovládat nejdůležitější právní předpisy týkající se posudkové činnosti, sociální problematiky, organizace zdravotnictví a provozu ordinace.

Významnou součástí povinností praktického lékaře pro dospělé je posudková činnost, řešená ve spolupráci s posudkovým lékařem na základě platných právních předpisů.

Dále musí lékař vlastnit a poradit si se základními tiskopisy, výkazy a posudky.

5 Hodnocení specializačního vzdělávání

a) Průběžné hodnocení budoucího praktického lékaře probíhá jednak u specialisty v jednotlivých úsecích přípravy a je zaznamenáváno do logbooku.

V pětiměsíčních intervalech hodnotí školence oboru také jeho akreditovaný praktický lékař-školitel na základě pravidelných kontrolních návštěv. Významné je závěrečné hodnocení spolupráce v ordinaci školitele v průkazu odbornosti, které je rovněž součástí přihlášky k atestační zkoušce.

b) Předpoklad přístupu k atestační zkoušce

absolvování výše uvedeného seznamu odborné praxe se zhodnocením v průkazu odbornosti a v logbooku,

absolvování povinných školicích akcí – záznam v průkazu odbornosti,

úspěšné absolvování písemného testu,

předložení přehledu klinických dovedností – logbooku, potvrzených školiteli jednotlivých částí přípravy,

úspěšné absolvování praktické atestační zkoušky, složené 1 měsíc před částí teoretickou.

c) Vlastní atestační zkouška

praktická část – zkoušku skládá školenc v místě svého působiště před komisí sestavenou z akreditovaných praktických lékařů-školitelů. Obsahem zkoušky je: vyšetření několika pacientů s diferenciatně diagnostickým závěrem, doporučením léčebné intervence a dalšího kontinuálního sledování; zhodnocení pacienta po stránce posudkové se schopností ujmout se návrhu na důchodové řízení.

teoretická část – 3 odborné otázky z různých oborů medicíny, se kterými se praktický lékař ve své praxi setkává, s důrazem na diferenciatní diagnostiku a holistický přístup k nemocnému. Lékař musí prokázat také orientovanost v organizaci zdravotnictví a v legislativě.

6 Charakteristika činností, pro které absolvent specializačního vzdělávání získal způsobilost

Praktický lékař pro dospělé poskytuje soustavnou zdravotní péči registrovaným pacientům a neodkladnou péči všem kategoriím obyvatelstva bez ohledu na trvalé bydliště, věk, pohlaví, rasu či vyznání, a to ve své ordinaci i v místě bydliště pacientů. Provádí základní vyšetření a ošetření, základní diferenciatní diagnostiku, léčbu a posudkovou činnost. Podílí se na prevenci, diagnostice, léčení, rehabilitaci a posuzování všech chorob jak v iniciálním stadiu, tak v chronickém průběhu onemocnění. Nemocné, u nichž zjistil neodkladnou příhodu, odesílá do nemocniční péče. Určuje, která onemocnění může léčit sám, která vyžadují konziliární vyšetření specialistou a která je nutno hospitalizovat.

Jako smluvní nebo závodní lékař se podílí na péči o zaměstnance na závodech. Sám nebo ve spolupráci s hygienickou službou provádí základní opatření na úseku boje proti přenosným nemocem. Účastní se na realizaci protiepidemických a hygienických opatření. Podílí se na

zdravotní výchově obyvatelstva a spolupracuje s orgány místní správy a službami sociální péče.

7 Charakteristika akreditovaného pracoviště (AP) pro praktického lékaře

Ordinace, poskytující léčebnou a preventivní péči registrovaným pacientům v plném rozsahu kompetencí praktického lékaře pro dospělé	
Personální požadavky	<p>Pracoviště má alespoň 1,0 pracovní úvazek krytý školitelem – praktickým lékařem se specializovanou způsobilostí v oboru^{*)}.</p> <p>Školitel má praxi alespoň 5 let v České republice od dosažení specializace.</p> <p>Školitel dokládá svou způsobilost při žádosti o akreditaci pracoviště profesním životopisem a přehledem svých odborných a pedagogických aktivit v posledních 5 letech.</p> <p>Školitel dokládá seznam akreditovaných pracovišť^{**)}, které se podílejí (budou podílet) na přípravě ve specializačním oboru praktické lékařství pro dospělé.</p>
Materiální a technické vybavení	Materiálně-technické zabezpečení odpovídající zajištění plné kompetence pracoviště praktického lékařství pro dospělé.
Výukové předpoklady	<p>Prostorová způsobilost pracoviště k výuce.</p> <p>Pedagogická způsobilost školitele^{***)}.</p> <p>Vazba na metodické centrum vzdělávání^{****)}.</p> <p>Souhlas s externí kontrolou pracoviště členy akreditační komise.</p>

Odborná praxe v ostatních oborech může být zajišťována na základě smluvního vztahu praktického lékaře s jiným akreditovaným subjektem.

*) atestace v oboru praktické lékařství pro dospělé (všeobecné lékařství)

***) do uskutečnění akreditačního procesu se jedná o spolupracující pracoviště

****) zahrnuje vůli podílet se na výuce, dostupnost odborných periodických časopisů a literatury na pracovišti, účast na kontinuálním vzdělávání, případně ve vědecko - výzkumných projektech, projektech na podporu kvality. Pedagogická zkušenost je vítána.

*****) subjekty s akreditací na řízení programů specializační přípravy v oboru praktické lékařství pro dospělé (v současnosti např. VL IPVZ)